

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΡΥΠΑΝΗ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΝ ΤΗΣ 24ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1984

Σεβασμιώτατε, Κύριε Πρόεδρε τῆς Βουλῆς, κύριοι Πρόεδροι,
Κύριε Πρόεδρε τῆς Ἀκαδημίας, κύριοι συνάδελφοι, Κυρίες καὶ Κύριοι,

Μετὰ ἀπὸ πρόταση τῆς *Τάξεως τῶν Ἠθικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν* καὶ ἀπόφαση τῆς *Ὀλομελείας*, ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἀπονέμει *Χρυσὸ Μετάλλιο* στὸ λαὸ τῆς **Μεγαλονήσου Κρήτης**, διότι, συνεχίζοντας ἀπελευθερωτικούς ἀγῶνες αἰῶνων, ἔδωσε καὶ κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου ἔξοχα δείγματα ἡρωϊσμοῦ, αὐτοθυσίας καὶ πίστεως στὴν ἀγωνιζόμενη γιὰ τὰ ἀνώτατα ἰδανικὰ τοῦ ἀνθρώπου μητέρα Ἑλλάδα.

Κατὰ τὴ Μάχη τῆς Κρήτης τοῦ Μαΐου τοῦ 1941 ἐναντίον τῶν Γερμανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν δίπλα στὶς συντεταγμένες δυνάμεις τῶν συμμαχικῶν στρατῶν πολέμησε καὶ ὁ ἀστράτευτος Κρητικὸς λαὸς μὲ ἀνδρεία καὶ πατριωτισμὸ ἄξια παντὸς θαυμασμοῦ. Καὶ μετὰ τὴν ἄτυχη ἔκβαση τῆς μάχης ἐκείνης, μόνος πλέον ὁ Κρητικὸς λαὸς ἐξακολούθησε τὸν ἀγῶνα ἐναντίον τῶν κατακτητῶν, κρύβοντας, περιθάλποντας καὶ φυγαδεύοντας χιλιάδες στρατιωτῶν τῶν συμμαχικῶν δυνάμεων. Οἱ περιστάσεις αὐτὲς καὶ ἰδίως ἡ συνεχῆς ἀντίσταση τῶν Κρητῶν γιὰ τέσσερα ὀλόκληρα χρόνια προκάλεσαν σκληρότατα ἀντίποινα τῶν Γερμανῶν καὶ τῶν Ἰταλῶν. Χωριὰ κατεδαφίστηκαν τελείως καὶ οἱ κάτοικοί τους ἐξολοθρεύτηκαν, ὀμαδικὲς ἐκτελέσεις προκρίτων ἔγιναν. Στὴ μνήμη ὅλων μας ἐξέχει μὲ φρίκη ἢ καταστροφή καὶ λεηλασία τῶν χωριῶν τῆς ἐπαρχίας Ἀμαρίου, ἀπ' ὅπου πέρασε ἡ ὀμάδα τῶν ἀγωνι-

στῶν πού με ὀδηγῶ τὸν Πάτρικ Λή Φέρμερ ἀπήγαγε τὸ Γερμανὸ στρατηγὸ Κράϊπε τὸ Σεπτέμβριο τοῦ 1944. Ἄνδρες, σπίτια, ζῶα, καρποφόρα δένδρα, τὰ πάντα ἐξολοθρεύτηκαν. Ἐνδεικτικῶς ἀναφέρω, ὅτι μόνον στὸ νομὸ Ρεθύμνης 905 ἄνδρες ἐξετελέσθησαν καὶ 9.000 περίπου σπίτια καταστράφηκαν τελείως. «Δὲν ὑπάρχει πόλις ἢ χωρίον τῆς Κρήτης» γράφει ἡ ἐπίσημος ἔκθεσις πού ἔγινε μετὰ τὸ τέλος τοῦ πολέμου, «πού νὰ μὴν ἐληστεύθη, νὰ μὴν ἠγγαρεύθη, νὰ μὴ πενθῇ ὀλίγους ἢ πολλοὺς τουφεκισμένους καὶ ὀμήρους ἀποσταλέντας εἰς Γερμανίαν», ἀκόμη καὶ ἱερεῖς ἐτουφεκίστηκαν καὶ ἐκκλησίες καὶ σχολεῖα ἀνατινάχθηκαν ἐκ θεμελίων, καὶ γέροι, γυναῖκες καὶ παιδιὰ ἀναγκάστηκαν νὰ ζήσουν γιὰ χρόνια σὲ σπήλαια.

Ἐπειδὴ ὁ μεγάλος ἀριθμὸς τῶν θυσιαστηρίων τῆς Κρήτης δὲν ἐπιτρέπει τὸ Χρυσὸ Μετάλλιο νὰ δοθεῖ σὲ ἓνα ἀπὸ αὐτὰ ὡς ἐκπρόσωπον τῶν ἄλλων, ἡ Ἀκαδημία ἀπεφάσισε νὰ ἀπονεμηθεῖ τοῦτο στὴ Μεγαλόνησο, παρμένη στὸ σύνολό της, καὶ νὰ κατατεθεῖ στὸ Μουσεῖο τῆς Μονῆς Ἀρκαδίου, ὅπου φυλάσσονται τὸ ἱερὸ λάβαρο τοῦ Ὀλοκαυτώματος καὶ ἄλλα κειμήλια καὶ ἐνθυμήματα τῶν ἀπελευθερωτικῶν ἀγώνων. Ἐπιτροπὴ ἐξ Ἀκαδημαϊκῶν θὰ μεταβεῖ προσεχῶς εἰς τὴν Κρήτην γιὰ τὴν τελετὴ αὐτῆς τῆς καταθέσεως.

Μετὰ ἀπὸ πρόταση τῆς *Τάξεως τῶν Ἠθικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν* καὶ ἀπόφαση τῆς *Ὀλομελείας*, ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἀπονέμει Χρυσὸ Μετάλλιο στὴ **Νῆσο Κάσο** τῆς Δωδεκανήσου γιὰ τὴ συμπλήρωση 160 χρόνων ἀπὸ τοῦ ὀλοκαυτώματός της καὶ γενικὰ γιὰ ὅλη τὴν προσφορά της στοὺς ἀγῶνες τοῦ ἔθνους.

Μόλις ἐξερράγη ἡ Ἐπανάστασις τοῦ 1821 οἱ Κάσιοι ἔσπευσαν νὰ ἐξοπλίσουν τὰ 100 περίπου πλοῖα πού διέθεταν καὶ ἔκαμαν καταδρομὲς στὰ Μικρασιατικὰ παράλια καὶ ἀπέκλεισαν τὰ λιμάνια τῆς Κρήτης. Γιὰ νὰ ἐξασφαλίσει ὁ Μωχάμετ Ἀλὴ τὴν ἐπικοινωνία τῆς Κρήτης καὶ τῆς Πελοποννήσου μὲ τὴν Αἴγυπτον, διέταξε τὴν καταστροφὴ τῆς Κάσου, τὴν ὁποία ἀνέθεσε στὸν Ἰσμαήλ - Γιβραλτάρ. Αὐτὸς ἐπιτέθηκε

μέ ισχυρή μοίρα Τουρκο-Αιγυπτιακοῦ στόλου κατὰ τοῦ νησιοῦ· οἱ κά-
τοικοὶ ἀμύνθησαν γενναϊότατα, ἀλλὰ τέλος στίς 29 Μαΐου τοῦ 1824
ὑπέκυψαν. Ὁ πόλεμος ἐκεῖνος ὑπῆρξε σκληρότατος, ἡ αἱματοχυσία
μεγάλη καὶ πάμπολλα τὰ γυναικόπαιδα πού αἰχμαλωτίσθησαν. Ἡ Κά-
σος τότε καταστράφηκε τελείως· ἀπὸ τοὺς 12.000 κατοίκους της μό-
νον 400 ἐσώθησαν.

Μετὰ ἀπὸ πρόταση τῆς *Τάξεως τῶν Ἠθικῶν καὶ Πολιτικῶν*
Ἐπιστημῶν καὶ ἀπόφαση τῆς Ὀλομελείας, ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν
ἀπονέμει «οἴκοθεν» τὸ προκηρυχθὲν βραβεῖο τοῦ «Ἱεροῦ Ἰδρύματος
Εὐαγγελιστρίας τῆς Τήνου» ἐκ δραχμῶν 150.000 στὸ **Ὁρθόδοξο**
Κέντρο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τοῦ Chambésy τῆς Γενεύης,
γνωστοῦ ὡς «Centre Orthodoxe du Patriarchat Oecuménique».

Ἡ σημασία τῆς ἀποστολῆς καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Πατριαρχικοῦ
τούτου Κέντρου τῆς Γενεύης εἶναι μεγάλη καὶ ἔχει τονισθεῖ ἀπὸ ἡμε-
τέρους καὶ ξένους. Ἔχει ὀργανώσει σειρὰ ἀπὸ σημαντικὰ θεολογικά
σεμινάρια, στὰ ὁποῖα ἔλαβαν μέρος διακεκριμένοι Ὁρθόδοξοὶ καὶ ἑτε-
ρόδοξοὶ ἐρευνητές, καὶ ἔχει προβεῖ στὴν ἔκδοση περισπούδαστων θεο-
λογικῶν ἔργων καὶ ἐπιστημονικῶν μελετῶν πού προβάλλουν τὴν Ὁρ-
θοδοξία καὶ τὴν Ἑλλάδα. Καὶ αὐτὸς ὁ Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου
τῆς Γενεύης ἔχει ἐξάρει τὴ σημασία τοῦ Πατριαρχικοῦ τούτου ἰδρύ-
ματος ὡς Κέντρο Ὁρθοδοξίας καὶ ἐπιστήμης.

Μετὰ ἀπὸ πρόταση τῆς *Τάξεως τῶν Γραμμάτων καὶ Καλῶν*
Τεχνῶν καὶ ἀπόφαση τῆς Ὀλομελείας, ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἀπονέ-
μει βραβεῖο στὸ ἔργο «**Σφραγίδες Ἐλευθερίας**», τὸ ὁποῖον ἐξέδωσε
ἡ Ἱστορική καὶ Ἐθνολογική Ἑταιρεία μὲ συγγραφεῖς τὸν κύριο Ἰω-
άννη Κ. Μαζαράκη-Αἰνιᾶνα καὶ συνεργάτες του τίς κυρίες Μαρία Λα-
δᾶ-Μινώτου, Εὐθυμία Παπασπύρου - Καραδημητρίου, Βάσω Ζαφει-
ροπούλου, Τρισεύγενη Τσιμπάνη-Δάλλα, Θέλγη Κατεχανάκη, Γκαίη
Φιλίππου-Δίγκλη καὶ τὸν κ. Κώστα Ἀναγνωστόπουλο.

Στόν όγκώδη αυτό τόμο δημοσιεύονται άποτυπώματα 1.600 σφραγιστικῶν έπιφανειῶν, φωτογραφίες άπό 25 σώματα σφραγίδων, ένα μολυβδόβουλλο τοῦ Γρηγορίου τοῦ Ε΄ και 23 πανομοιότυπα έγγραφων.

Οί σφραγιστικές έπιφάνειες κατατάσσονται σέ 16 ομάδες, μεταξὺ τῶν όποίων εἶναι σφραγίδες έλευθερίας, τῆς Φιλικῆς Έταιρείας, κοινοτήτων κατά τήν Τουρκοκρατία και τήν Έπανάσταση, δικαστηρίων, ύγειονομείων, μοναστηρίων και προσωπικές σφραγίδες. Προηγείται τούτων λαμπρά είσαγωγή με πολλές πολύτιμες πληροφορίες. Η συγκέντρωση, ταξινόμηση και μελέτη τοῦ ύλικοῦ έγινε άπό τὸ έπιστημονικό προσωπικό τῆς Ίστορικῆς και Έθνολογικῆς Έταιρείας. Τὸ άπεικονιζόμενο ύλικὸ βρίσκεται στην Ίστορική και Έθνολογική Έταιρεία, στὰ Γενικά Αρχεῖα τοῦ Κράτους, στην Έθνική Βιβλιοθήκη, στή Γεννάδειο Βιβλιοθήκη, στὸ Μουσείο Μπενάκη, στὸ Ίστορικό Αρχεῖο "Υδρας αλλά και σέ ιδιωτικές συλλογές.

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΤΩΝ ΒΡΑΒΕΙΩΝ

Καί τώρα προβαίνω στην προκήρυξη πρώτον τοῦ Ἄριστείου Γραμμάτων τὸ ὁποῖον θὰ ἀπονεμηθεῖ τὸ Μάρτιο τοῦ 1985 καὶ κατόπιν τεσσάρων νέων βραβείων. Αὐτὰ εἶναι τὰ ἀκόλουθα:

ΤΑΞΗ ΤΩΝ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

1. Βραβείο Αἰκατερίνης Τζαβούρη, δρχ. 300.000, εἰς μνήμην τῶν ἀδελφῶν τῆς Δημητρίου, Ἀλεξάνδρου καὶ Νικολάου Γ. Τζαβούρη γιὰ τὴ βράβευση μελέτης μὲ θέμα α) τὴν παραγωγή ἢ β) τὴν ἐπεξεργασία ἢ γ) τὴν παραγωγή καὶ ἐπεξεργασία γιὰ ἐξαγωγή βρωσίμων ἐλληνικῶν ἐλαιῶν. Γίνονται δεκτὲς ἀνέκδοτες ἐργασίες ἢ ἐργασίες, οἱ ὁποῖες θὰ ἐκδοθοῦν κατὰ τὰ ἔτη 1984 καὶ 1985. Οἱ ἐργασίες ὑποβάλλονται ἕως τὶς 30 Ἀπριλίου 1986, οἱ μὲν ἀνέκδοτες σὲ πέντε δακτυλογραφημένα ἀντίγραφα, μὲ κάποιον ρητὸ ὡς ἔνδειξη, σύμφωνα μὲ τοὺς γενικοὺς ὅρους, οἱ δὲ δημοσιευμένες σὲ πέντε ἀντίτυπα. Ἡ τυχὸν ἀπονομὴ τοῦ βραβείου τὸ Δεκέμβριον τοῦ 1986.

ΤΑΞΗ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

1. Ἄριστείο Γραμμάτων, ἀπονεμόμενον σὲ Ἕλληνα λογοτέχνην, ἐγκατεστημένο στὴν Ἑλλάδα ἢ ἄλλοῦ, ὁ ὁποῖος, παράλληλα πρὸς τὸ σύνολο τῆς προηγουμένης σπουδαίας ἐργασίας του, συνέβαλε σὲ μεγάλο βαθμὸ καὶ μὲ ἔργο πού ἐξεδόθη κατὰ τὴν τελευταία τετραετία, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον, στὴν πρόοδο τῆς ἐλληνικῆς λογοτεχνίας. Προθεσμίᾳ ὑποβολῆς αἰτήσεων ἢ προτάσεως ἕως τὶς 31 Δεκεμβρίου 1984. Ἡ ἀπονομὴ τοῦ Ἄριστείου θὰ γίνῃ κατὰ τὴν πανηγυρικὴ συνεδρία τῆς 25ης Μαρτίου 1985.

2. Βραβείο τῆς Ἐμπορικῆς Τραπεζῆς, 500.000 δραχμῶν, γιὰ τὴ συγγραφὴ ἀνέκδοτης πρωτότυπης μελέτης μὲ θέμα τὴν ἱστορίαν τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τὸ 145 π.Χ. ἕως τὸ 709 μ.Χ. Προθεσμία ὑποβολῆς μελετῶν σὲ πέντε δακτυλογραφημένα ἀντίγραφα ἀνώνυμα, σύμφωνα μὲ τοὺς γενικοὺς ὅρους, ἕως τῆς 30 Ἀπριλίου 1987. Ἡ τυχὸν ἀπονομὴ τοῦ βραβείου τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1987.

3. Βραβείο τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, μὲ χρηματικὸ ἔπαθλο 300.000 δραχμῶν, γιὰ τὴ συγγραφὴ βιογραφίας τοῦ Ἰωάννου Ἰακώβου Μάγιερ, τοῦ Γερμανο-ελβετοῦ ἱατροῦ ποὺ ἀγωνίστηκε στὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν καὶ σκοτώθηκε κατὰ τὴν Ἐξοδὸν τοῦ Μεσολογγίου. Ὁ συγγραφεὺς πρέπει νὰ πραγματεύεται τὸ θέμα μὲ μέθοδον αὐστηρὰ ἐπιστημονικὴν, μὲ παρατηρήσεις στὶς πηγὰς καὶ τὰ βοηθήματα, καὶ μὲ τὴν χρησιμοποίησιν, ὅσο εἶναι δυνατόν, ἐκτὸς τῶν ἐκδεδομένων καὶ ἀνέκδοτων πηγῶν.